

JEDNAĆ SIĘ (72) *vb impf*

e oraz a jasne.

sie (52), się (20).

inf jednać się (31). ◇ *praes 1 sg* jednã się (1). ◇ *2 pl* jednãcie się (1). ◇ *3 pl* jednają się (4). ◇ *praet 1 sg m* -m jednãł się (1). ◇ *3 sg m* jednãł się (1). *n* jednało się (2). ◇ *3 pl m pers* jednali się (5). ◇ *fut 1 pl m pers* jednać się będziem (1). ◇ *imp 2 sg* jednãj się (3). ◇ *1 pl* jednãjmy się (3). ◇ *2 pl* jednãjcie się (2). ◇ *con 1 sg f* bym się jednała (1). ◇ *3 sg m* by się jednãł (8). ◇ *1 pl m pers* - byśmy się jednali (1) *BielKron*, bychmy się jednali (1) *RejAp*. ◇ *3 pl m pers* by się jednali (4). ◇ *part praes act* jednając się (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. Godzić się, układać się, załatwiać polubownie sporne sprawy, pertraktować; *pacisci Mącz; pacificari cum aliquo, redire in amicitiam alicuius, redire cum aliquo in gratiam, inimicitias ad amicitias traducere Cn (68)*: Rzekł Xántus/ iuż się iednaymy/ A tego śwaru niechaymy *BierEz C, L3*; Bo dziś v każdego práwã Zwłãłczã prostym trudna łprãwã [...] Wieręc lepiej miły brachu Iednay łie łtego przełtrãchu *RejRozpr E4v, E2v; RejKup E; GroicPorz z4; RejZwierz 143*; á puścili głos [*chłopstwo Jana Szlejdana*]/ ielłi im dwãnaście ártykułow połtãpiã pánowie/ tedy łie iednãc będyem. *BielKron 201v, 108, 146, 171, 232*; Dies iusti, Trzidziści dñi w których ci którzi w yãkiem długu byli przekazani mogli łie yednãc álbo łtronę yãkokolwiek przenãydowãc. *Mącz 88b; GórnDworz S7v; RejZwierc 219*; Izali to nie Dyabelłkie dzieło/ od zgody vćiekãc/ á nigdy łię niechćiec iednãc? *SkarJedn 337*; wiele łię Heretykow nãwracãło/ niezgodnych iednãło/ grzełznych vpãmiętywãło *SkarŻyw 372; WerGośc 250; KochPieś 21*; Gdy łynowie oycowłkię ywiãry popiérãli/ A dawłzy łobie po łbu/ potym łye iednãli. *KochPam 80*; zem tãk vczynić mułãł/ bo mię chćiał zgubić práwem/ a iednãc łię niechćiał. *GórnRozm B4v, Dv; PaprUp G4; SarnStat 612*.

jednać się o co [w tym: z kim (2)] (10): *LibLeg 6/117v; ZapWar 1549 nr 2661; BielKron 373v*; á nie iednay łie z mnichem o cudzã łzkodę *RejZwierc 27v, 27v; ModrzBaz 90v; GórnRozm Kv; PaprUp G4; PowodPr 65*; wãruiemy/ áby łie o głowę zãbitã łzlãcheckã/ powinni ktorym należec będzię/ tãk nie iednãli/ iãkoby głównik łiedzenia w wieży vchodził *SarnStat 612*.

jednać się przez kogo (1): A gdy łie nalepię obãdwa [*Gwidon i Rajmundus*] wyciãgnęli/ włkazał do obudwu áby łie przezeń iednãli *BielKron 179v*.

jednać się z kim (23): *RejPs 124v; LibMal 1546/111v; ZapWar 1549 nr 2661*; Thedy Máchábeyczyk zwolałłły łiedm tyłięcy/ ktore łnim były/ prołłł áby łie z nieprzyciãłoy nieiednãli [*ne hostibus reconciliarentur*] *Leop 2.Mach 8/16; RejZwierz 104, 119v; BibRadz 3.Esdr 4/31; OrzRozm Pv*; A w tym czãłfu Witulł miał czynić z Wãłilem wielkim kłiędzem Mołkiewłkim [...] dla thego mułãł łie s Prufy iednãc *BielKron 383, 128, 338v, 435v*; Paciscor, Zãkłãdam łie s kim/ też yednam łie s kim/ vmowę yãkã czinię/ obiecuyę/ połtãnowiam. *Mącz 272a; BielSat Ev; RejPos 14; BiałKat 333v; RejZwierc 27v; NiemObr 64*; A drudzy płãczęcy Poiãdã precz do domu/ mułzã łie nierãdzi Iednãc z tym/ co im Oycã/ łynã/ brãtã zgłãdzi *BielRozm 7, 34; KochProp 9, 10; SkarKaz 7b*.

W przeciwstawieniach: »jednać się ... dobywãc (1), prawowãc się (1), (roz)gniewãc się (4)« (6): *BibRadz 3.Esdr 4/31*; włzãk tobie nie nowinã z Pãny łye gniewãc y z nimi łye zãłye iednãc *OrzRozm*

Pv; *RejFig* Ee3; Krol Kázimierz przyzwolił na to chcąc mieć pokoy fnimi wieczny/ á wczynił to nad wolą oycowfką/ kthory profił zówzdy/ áby fie nigdy o oyczyznę fwą nie iednał/ iedno iey záfie dobywał. *BielKron* 373v, 116; wołałem iednáiąc fye/ domá ná połowicy przeftác/ á niżli Práwuiać fye/ ná Seymie wfzyftko vtrácić *OrzQuin* B4.

W charakterystycznych połączeniach: jednać się musieć (9), (nie)chcieć (7).

Zwrot: »po niewoli jednać się« (1): nie tylko oney ołobie co poniewoli iednác fię musiálla/ ále wfzyftkiey Rzeczypospolitey bez práwie/ á wielką krzywdá fię dzieie. *GórnRozm* K2.

Szeregi: »jednać się a pokoy dać (a. ułóżyć)« (2): RejRozpr D; Ná to Lábán powiedzýał/ iednaymy fie á pokoy wieczny miedzy łobą włóžmy pod fwiádectwem [*ineamus foedus, ut sit in testimonium inter me et te Vulg Gen 32/44*]. *BielKron* 15.

»nie jednać się ani ugody uczynić« (1): Iakom syę s slachathnem Stanislavem Swiancziczkyem nie iednał o pozew anym skvtheczney vgody wczynił *ZapWar 1549 nr 2661*.

»jednać się a zgadzać się« (1): Iabych rzekł lepiej fie iednác/ A ze wżzem fie fwiátem zgádzác *RejZwierc* 235.

a. O jednaniu się z Bogiem: żałować za grzechy, uzyskiwać przebaczenie (6) :

jednać się o co (1): Abowiem o ty doczefne vpadki náłze/ álbo przygody náłze iefzczebychmy fie wżdy iáko tháko iednáli/ Ale tho iefth ftrách nád ftráchy kto iuž ma ná čás przydz na wieczny vpadek fwoy *RejAp* 160v.

jednać się z kim (5):[podczas sądu bożego miłosierdzie odstąpi a nieodwołczna sprawiedliwość nastąpi] Lepiej fię teraz z báránkiem iednác/ niżli fię ze lwem potykác. *SkarKaz* 7b. Cf »z Bogiem się jednać«.

Zwrot: »z Bogiem się jednać« (4): RejJóz P6; *WujJudConf* 87v; mamy fię vpámieć: żywotá popráwować: z Bogiem fię iednác [*cum Deo in gratiam redeundum*] *ModrzBaz* 114, 127v.

2. Łączyć się, tworzyć wspólnotę [z kim (1)] (2) :

W przeciwstawieniach: »jednać się ... odrywać się, na swą wolą [kogo] puścić« (2): á choćiaż ią on [*mąż żonę*] mógl był porucić [!]/ á wżzákož fie ku iey lepřzemu woli z nią iednác niż ią ná fwą wolą pućić. *BibRadz* I 146b marg; [*o kościele wschodniochrześcijańskim*] Potym fię częfto odrywáli y iednáli *SkarJedn* 171.

3. Najmować się, umawiać się o pracę (2) : O chłopy też, ktorzy się po wsiach tułają, służb nie mając ani się chcąc jednać, mały podatek jest postawion *Diar* 83.

Zwrot: »jednać się na służbę« (1): [o chłopy tułające się] mały podatek jest postawion, ktorego trzeba na nie więszego, aby się jednali na służby i osiadali. *Diar* 83.

Formacje współrdzenne: pojednać się, ujednać się, zjednać się.